

روایت‌سازی با هوش مصنوعی

اعظم ملایی

کارشناس مسائل سیاسی و بین‌الملل

در هفته‌های اخیر مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا به یکی از مهم‌ترین اخبار بین‌المللی تبدیل شده و باتوجه به اهمیت نتایج حاصل از آن، روایت‌سازی‌های رسانه‌ای متفاوتی نیز پیرامون آن شکل گرفته و حامیان و مخالفان این فرایند، با جدیت در حال شکل دهی به فضای رسانه‌ای برای تحقق اهداف و منویات خود هستند. در دنیای کنونی که رسانه‌ها و فضای مجازی نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل دهی به افکار عمومی و سیاست‌های بین‌المللی دارند، این روایت‌های دیپلماتیک به ابزاری کلیدی برای پیشبرد منافع ملی تبدیل شده‌اند. ایران، به‌عنوان کشوری استقلال طلب، با داعیه رهبری منطقه‌ای و دارای موقعیت ژئوپلیتیک حساس، همواره در برابر روایت‌های غربی که اغلب با سوگیری و تحریف همراه بوده‌اند، با چالش‌هایی مواجه بوده و این مسأله در پرونده هسته‌ای کشور و مذاکرات پیرامون آن نیز نمود خاصی یافته است. در این شرایط، هوش مصنوعی به‌عنوان یکی از پیشرفته‌ترین فناوری‌های قرن حاضر، می‌تواند به ایران کمک کند تا روایت‌های دیپلماتیک خود را تقویت کرده و در برابر روایت‌های رقیب، به‌ویژه از سوی غرب، جایگاه قوی‌تری در صحنه جهانی به دست آورد. یکی از مهم‌ترین کاربردهای هوش مصنوعی در دیپلماسی، تحلیل داده‌های کلان (Big Data) است. رسانه‌های غربی، از طریق شبکه‌های اجتماعی، خبرگزاری‌ها و پلتفرم‌های دیجیتال، روایت‌های خود را درباره ایران به صورت هدفمند منتشر می‌کنند. این روایت‌ها اغلب بر محورهایی مانند پنهان‌کاری در مسائل هسته‌ای، اهداف ایران برای دستیابی به سلاح هسته‌ای یا نقش منطقه‌ای ایران متمرکز هستند و با استفاده از تکنیک‌های رسانه‌ای، تصویری یک‌جانبه و منفی از کشورمان ارائه می‌دهند. همچنین، رسانه‌های غربی اغلب در مواقع بالاگرفتن تنش‌های منطقه‌ای، روایت‌هایی را منتشر می‌کنند که با هدف تضعیف جایگاه ایران طراحی شده‌اند. هوش مصنوعی می‌تواند به ایران کمک کند تا در این شرایط به سرعت واکنش نشان دهد. دستگاه سیاست خارجی ایران می‌تواند از این تحلیل‌ها برای طراحی روایت‌های جایگزین، پاسخ‌های هدفمند و پیش‌دستانه استفاده کند. از سوی دیگر، یکی از چالش‌های اصلی ایران در دیپلماسی عمومی، تولید محتوای جذاب و متناسب با مخاطبان بین‌المللی است. هوش مصنوعی می‌تواند در این زمینه نقش تحول‌آفرینی ایفا کند. ابزارهای تولید محتوا مبتنی بر هوش مصنوعی، مانند مدل‌های زبانی پیشرفته، قادر به تولید متن، تصویر و ویدیو با کیفیت بالا هستند که می‌توانند برای مخاطبان جهانی جذاب باشند. دستگاه دیپلماسی ایران همچنین می‌تواند از ابزارهای ترجمه مبتنی بر هوش مصنوعی برای تولید محتوای دیپلماتیک به زبان‌های مختلف استفاده کند. این ابزارها نه تنها ترجمه دقیق ارائه می‌دهند، بلکه می‌توانند محتوای تولیدی را با فرهنگ و حساسیت‌های مخاطبان محلی تطبیق دهند. هوش مصنوعی می‌تواند ویدیوهای کوتاه و حرفه‌ای درباره تاریخ و فرهنگ صلح طلب ایران، دستاوردهای علمی-فنی و اهداف سیاسی-امنیتی مانند یوتیوب، اینستاگرام و تیک‌تاک مناسب باشند. این ویدیوها می‌توانند به صورت هدفمند برای مخاطبان خاص، مانند جوانان غربی، طراحی شوند. ایران همچنین می‌تواند با استفاده از هوش مصنوعی، کمپین‌های دیجیتال چندرسانه‌ای راه‌اندازی کند که دستاوردهای علمی، فرهنگی و اجتماعی کشور را برجسته کرده و در عین حال به شبهات مطرح شده توسط رسانه‌های غربی پاسخ دهد. الگوریتم‌های هوش مصنوعی می‌توانند رفتار کاربران در شبکه‌های اجتماعی را تحلیل و محتوای پیام‌های دیپلماتیک ایران را به‌گونه‌ای تنظیم کنند که با علایق و نیازهای مخاطبان خاص هم‌راستا باشد. سیستم‌های هوش مصنوعی می‌توانند از طریق نظارت لحظه‌ای، به صورت ۲۴ ساعته شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های جهانی را رصد کنند و به محض انتشار محتوای منفی راجع به ایران و روند مذاکرات، هشدار دهند. این امکان به دستگاه دیپلماسی ایران اجازه می‌دهد تا قبل از فراگیر شدن یک روایت، پاسخ مناسب ارائه دهد. در صورت پیچیده شدن شرایط نیز، هوش مصنوعی می‌تواند سناریوهای احتمالی بحران را شبیه‌سازی کرده و پاسخ‌های مناسب برای هر سناریو را پیشنهاد دهد. این امر به دیپلمات‌های ایرانی کمک می‌کند تا برای شرایط مختلف آماده باشند. در شرایطی که در جهان امروز، ترکیب هوش مصنوعی و رسانه‌های اجتماعی به‌آوردگاهی مهم برای کشورهای قدرتمند تبدیل شده تا به‌واسطه آن به افکار عمومی جهانی شکل دهند، دستگاه دیپلماسی ایران نیز می‌تواند از این جهش فناورانه برای تقویت حضور خود در پلتفرم‌های دیجیتال استفاده کند. هوش مصنوعی می‌تواند محتوای دیپلماتیک ایران را برای الگوریتم‌های پلتفرم‌هایی مانند گوگل، یوتیوب و شبکه‌های اجتماعی بهینه کند تا دیده شدن آن افزایش یابد. دستگاه دیپلماسی ایران می‌تواند با کمک هوش مصنوعی افراد تأثیرگذار در شبکه‌های اجتماعی (اینفلوئنسرها) که با دیدگاه‌های ایران هم‌راستا هستند را شناسایی کرده و پیشنهادهایی برای همکاری با آن‌ها ارائه دهد. بر این اساس، هوش مصنوعی می‌تواند به ایران کمک کند تا در میدان دیپلماسی عمومی و روایت‌سازی، از یک بازیگر منفعل به یک بازیگر فعال و تأثیرگذار تبدیل شود. با استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی برای تحلیل داده‌ها، تولید محتوا، مدیریت بحران و تقویت دیپلماسی دیجیتال، ایران می‌تواند روایت‌های خود را به‌صورت مؤثرتری به مخاطبان جهانی ارائه دهد و در برابر روایت‌های غربی که اغلب با تحریف همراه هستند، موضع قوی‌تری اتخاذ کند. با این حال، موفقیت در این مسیر نیازمند رعایت ملاحظات اخلاقی است؛ جمهوری اسلامی ایران باید از استفاده از هوش مصنوعی برای انتشار اطلاعات نارادست یا دستکاری افکار عمومی پرهیز کند. زیرا این امر در میان مدت و بلندمدت به اعتبار کشور و اعتماد افکار عمومی جهانی می‌مواض ایران آسیب می‌زند. از سوی دیگر، هوش مصنوعی به دلیل ارتباط با اینترنت جهانی، می‌تواند به ابزاری خطرناک و دردسرآفرین نیز تبدیل شود؛ از آنجا که ابزارهای هوش مصنوعی رایج و دردسترس غالباً تولید کشورهای غربی هستند، باید بسیار مراقب بود که اولاً اطلاعات محرمانه کشور در اختیار آنها قرار نگیرد و ثانیاً احتمال حمله سایبری از طریق این ابزارها و دستکاری و تحریف اطلاعات ارائه شده از سوی هوش مصنوعی همواره به صورت جدی در نظر گرفته شود.

مرتضی افقه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

مذاکرات به نتیجه برسد

قیمت دلار ۶۰ هزار تومان خواهد شد

تا زمانی که نتیجه مذاکرات مشخص نشود قیمت

ارز به ثبات نمی‌رسد

دولت پزشکیان با امیدواری به نتیجه مذاکرات

چشم دوخته است

آرمان ملی- احسان انصاری: مذاکرات ایران و آمریکا دیروز شنبه در حالی در رم ایتالیا برگزار شد که واکنش‌های بازار نسبت به این مذاکرات مثبت بوده و قیمت دلار و طلا در حالت نزولی قرار گرفته است. این در حالی است که پس از اعلام رسمی مذاکره بین ایران و آمریکا یک شوک مثبت و پس از اولین دور از مذاکرات در عمان دویین شوک مثبت به بازار سرمایه در ایران وارد شده بود. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی مهم‌ترین پیامدهای اقتصادی مذاکرات ایران و آمریکا با دکتر مرتضی افقه اقتصاددان کت و وگور کرده است. افقه در این زمینه معتقد است: «تا زمانی که مذاکرات به نتیجه نرسد و این بی‌ثباتی همچنان آزاردهنده خواهد بود. اگر مذاکرات به نتیجه برسد این احتمال وجود دارد که قیمت دلار در بازار داخلی حتی با ۶۰ تومان نیز برسد. نکته

◀ در صورتی که نتایج نهایی مذاکرات ایران و آمریکا مثبت باشد چه پیامدهای اقتصادی برای کشور خواهد داشت؟

اگر در پایان مذاکرات بین ایران و آمریکا عنوان شود که روند مذاکرات مثبت بوده آثار روانی خوبی برای اقتصاد کشور به همراه خواهد داشت. از سال ۹۷ به بعد که تحریم‌ها علیه ایران تشدید شده متغیرانظارات که یکی از متغیرهای مهم در اقتصاد بوده بر فضای اقتصادی کشور تأثیرگذار بوده است. این روند از ابتدای سال ۱۴۰۲ تشدید شده و شرایط به شکلی شده که تأثیر متغیر انتظارات و به خصوص پس از تحولاتی که در سال گذشته در منطقه رخ داد فضای اقتصاد کشور را در شرایط منفی قرار داد. این در حالی است که از نظر روانی هر اتفاقی که تأثیر مثبت و یا منفی بر اقتصاد کشور داشته باشد حائز اهمیت است. در چنین شرایطی بود که هنگامی که قرار شد ایران و آمریکا با هم مذاکره کنند، جدا از اینکه نتیجه این مذاکرات مثبت یا منفی باشد فضای روانی بازار در ایران مثبت شد. پس از ورود اول مذاکرات و با اعلام اینکه قرار است مذاکرات به نتیجه برسد نیز تأثیر روانی مثبتی به اقتصاد ایران وارد شد. در چنین شرایطی بود که قیمت ارز کاهش پیدا کند. تا زمانی که نتیجه مذاکرات اعم از اظهارات و موضع‌گیری سیاستمداران دو کشور ایران و آمریکا خواهد بود. تا اینجا کار آنچه اهمیت داشته تأثیر روانی مذاکرات بوده است.

◀ این تأثیر روانی تا چه زمانی ادامه خواهد داشت؟

همه چیز به نتیجه مذاکرات بستگی دارد. اگر مذاکرات ایران و آمریکا به نتیجه برسد که در نظر شما باعث کاهش و یا لغو تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران شود و از سوی دیگر تعامل اقتصادی ایران با کشورهای دیگر برقرار شود و همچنین ایران FATF را بپذیرد می‌توان عنوان کرد که تأثیر مجموعه این اقدامات بر اقتصاد ایران مثبت خواهد بود. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که تا زمانی که مذاکرات ایران و آمریکا به نتیجه نهایی اعم از مثبت یا منفی نرسد قیمت ارز به ثبات نخواهد رسید. در چنین شرایطی کارگزاران اقتصادی اعم از تولیدکننده و مصرف‌کننده در حالت انتظار قرار خواهند داشت. اتفاقاً همین انتظار و بی‌ثباتی و نگرانی نسبت به آینده آثار اقتصادی بیشتری بر کشور خواهد گذاشت. این نگرانی نسبت به بی‌ثباتی است که اجازه نمی‌دهد کارگزاران اقتصادی برای آینده برنامه‌ریزی داشته باشند و به همین دلیل چشم‌انداز روشنی پیش روی اقتصاد کشور شکل نمی‌گیرد.

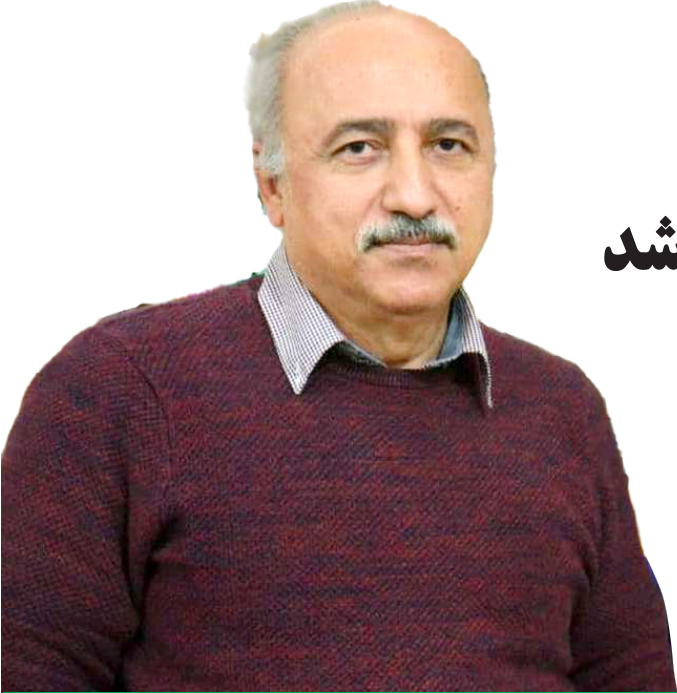
تا زمانی که مذاکرات به نتیجه نرسد، بی‌ثباتی در بازار ارز همچنان آزاردهنده خواهد بود. اگر مذاکرات به نتیجه برسد این احتمال وجود دارد که قیمت دلار در بازار داخلی حتی به ۶۰ تومان نیز برسد

یک فعال سیاسی اصولگرا درباره نگاه انتقادی رادیکال‌های سوپر انقلابی به مذاکرات ایران و آمریکا اظهار داشت: حکمرانی امروز ایجاب می‌کند که در شرایط مختلف متناسب با مسائل میدانی عمل کنیم چون همیشه نمی‌توان برای پیشبرد امور روزی یک حرف ایستاد و یک برنامه داشت بلکه باید برای حالت‌های مختلف، سناریوهای مختلف داشت. ایران در حالی با آمریکا وارد مذاکره شد که نه تنها از راهبردهای خود عدول نکرد بلکه پیشرو در مذاکرات عمل می‌کند. عباس سلیمی نمین با بیان اینکه ایران با شرایط خودگفت‌وگوها رابیش برد، گفت: صرفاً درباره موضوع هسته‌ای صحبت کردیم، محل و نوع مذاکره (غیرمستقیم بودن گفت‌وگوها) را ما نیز تعیین کردیم و شرط غیرمستقیم بودن مذاکرات را گذاشتیم تا نشان دهیم با

یکشنبه ۱۴۰۴/۰۱/۳۱	سال هشتم شماره ۲۰۸۷
----------------------	------------------------

armanmeli.ir

۲۱ شوال ۱۴۴۶ / ۲۰۲۵

دیگر اینکه اگر مذاکرات به نتیجه برسد و فروش نفت ایران به جریان معمولی خود بازگردد آثار خود را در نیمه دوم سال یعنی در مهرماه نشان خواهد داد. با این وجود اگر مذاکرات به هر دلیلی به نتیجه نرسد، با توجه به تهدیدات آمریکا و اسرائیل ما در شرایط سخت قرار خواهیم گرفت. در چنین شرایطی اگر فشارهای حد اکثری ترامپ نیز ادامه پیدا کند و ما نتوانیم حتی به میزان ۱/۸ میلیون بشکه که در سال‌های اخیر به صورت دور زدن تحریم‌ها نفت می‌فروختیم این کار را انجام بدهیم، با شرایط پر چالشی مواجه خواهیم شد. دلیل اصلی این موضوع این است که در شرایط کنونی دیگر مانند سال ۹۷ که تحریم‌ها آغاز شد، دولت ذخایر و پشتوانه ارزی چندانی در اختیار ندارد که جایگزین نفت کند. در ادامه ما حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

دلیلی به نتیجه نرسد و فروش نفت ایران کاهش پیدا کند و به میزان ۲۰ هزار بشکه در روز که در سال ۹۸ بود برسد فشا اقتصادی زیادی به کشور وارد خواهد شد. در چنین شرایطی دولت نیز در عمل کار چندانی نمی‌تواند بکند. این در حالی است که دولت نیز دیگر مانند دولت روحانی و نخجوان و ذخائری در اختیار ندارد که بتواند جایگزین درآمدهای نفتی کند. به همین دلیل در شرایط کنونی همه چیز به نتیجه مذاکرات بستگی دارد.

◀ یکی از مسائل مطرح شده پیرامون مذاکرات سرمایه‌گذاری کشورهای مختلف و از جمله آمریکا در اقتصاد ایران بوده است. آیا زمینه‌های این اتفاق وجود دارد و در صورت تحقق شدن اقتصاد ایران در چه وضعیتی قرار خواهد گرفت؟

واقعیت این است که سرمایه‌گذاری اقتصادی آمریکا در ایران بیشتر چراغ سبزی است که برخی در داخل کشور به آمریکا می‌دهند. برخی در داخل کشور با عنوان اینکه ترامپ یک تاجر است و انتظار دارد از هر معاهده‌ای که انجام می‌دهد یک سود اقتصادی برای آمریکا به دست بیاورد تلاش می‌کنند از این حربه در چانه‌زنی‌ها استفاده کنند. با این وجود اگر ایران و آمریکا در نهایت به توافق دست پیدا کنند دو وضعیت به وجود خواهد آمد. نخست اینکه سرمایه‌گذاران داخلی به سرمایه‌گذاری در اقتصاد کشور ترغیب می‌شوند. این در حالی است که در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاران داخلی نیز به دلیل ریسک بالای سرمایه‌گذاری تمایلی به سرمایه‌گذاری در اقتصاد کشور نداشته‌اند. در سال ۹۰ سال گذشته که کشور دچار برخی بی‌ثباتی‌ها بود، ما با فرار سرمایه مواجه شده بودیم. در طول این سال واپسیری برای سرمایه‌های ما در کشورهایمانند ترکیه، امارات و یاکشورهای آسیای میانه سرمایه‌گذاری شد. به همین دلیل در حالت دوم در صورتی که مذاکرات به نتیجه برسد علاوه بر اینکه سرمایه‌گذاران داخلی دوباره در کشور سرمایه‌گذاری خواهند کرد، این وضعیت برای سرمایه‌گذاران خارجی و از جمله آمریکا نیز وجود خواهد داشت. برای ما تفاوتی ندارد که سرمایه‌گذار خارجی چه کشور باشد. هر کشور خارجی اعم از آمریکا یا کشورهای اروپایی و آسیایی مانند کره جنوبی و ژاپن می‌توانند در اقتصاد ایران سرمایه‌گذاری کنند. پس از برجام نیز یک مسابقه جدی بین کشورهای اروپایی و شرقی برای سرمایه‌گذاری اقتصادی در ایران به وجود آمد. بدون تردید در شرایط کنونی ایران دارای زمینه‌های بکر و زیادی برای سرمایه‌گذاری است که دولت پزشکیان در صورت توافق با آمریکا می‌تواند از این سرمایه‌گذاری‌ها برای بهبود وضعیت اقتصادی مردم استفاده کند.

دولت‌های قبلی فرصت‌های خوبی برای لغو تحریم‌ها و بهبود وضعیت اقتصادی کشور داشتند که از این فرصت‌ها به خوبی استفاده نشد و اگر این وضعیت ادامه می‌یافت، ممکن بود طرف مقابل دست بالا را داشته باشد. در شرایط کنونی دولت با توجه به شرایط کنونی کشور مذاکرات ادامه خواهد داد. این در حالی است که اگر به هر

عباس سلیمی نمین:

پزشکیان مثل روحانی مذاکره را به برگی

برای افزایش قدرت تبدیل نکرد

مطرح کنند که مطابق منافع ملی ما نباشد به سرعت می‌توانیم از آن موضوع فاصله بگیریم. هر چند مقامات آمریکایی مواضع مختلفی در واشنگتن دارند، اگر فردی خلاف توافقات کلی دوجانبه حرف متفاوتی زده بلافاصله آن را اصلاح کرده است. وی درباره تلاش براندازان و سوپرانقلابی‌ها برای سختگویی از جانب مردم ادامه داد: هیچ کدام از آنها افکار عمومی داخل کشور ما را نمایندگی نمی‌کنند. افکار عمومی ایران احساس غرور می‌کند

تلنگر

هم‌صدایی ایران و ارمنستان

چالش قره‌باغ

طی یک ماه گذشته، تعاملات دیپلماتیک و امنیتی میان ارمنستان و ایران افزایش یافته است. در ماه مارس، عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در راستای تلاش‌های گسترده‌تر تهران برای تعامل با همسایگانش، به ایروان سفر کرد. امواج مدیامدعی شد؛ او در نشست خبری مشترک با «آرارات میرزویان» همتای ارمنی خود، بار دیگر بر مخالفت قاطع ایران با هرگونه تغییر ارضی و ژئوپولیتیکی در قفقاز جنوبی و مخالفت با تهدید یا توسل به زور برای پیشبرد چنین تغییراتی تأکید کرد. این موضع‌گیری تهران اشاره‌ای روشن به تنش‌های جاری میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان داشت. سفر عراقچی به ایروان در حالی صورت گرفت که باکو و ایروان اعلام کردند بر سر اصول یک توافق صلح برای پایان دادن به مناقشه‌ای که ریشه در فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در اوایل دهه ۱۹۹۰ دارد، به توافق رسیده‌اند.

پشت پرده هم‌صدایی

این وبگاه در ادامه نوشت: در همین چارچوب، نیروهای ویژه ایران و ارمنستان هفته گذشته زرمایش نظامی مشترکی به مدت دو روز برگزار کردند که در آن از سلاح‌های سنگین و واحدهای تک‌تیرانداز استفاده شد. این تمرین‌ها در امتداد مرز ۴۴ کیلومتری میان دو کشور انجام شد و رسانه‌های رسمی ایران به نقل از مقامات اعلام کردند که هدف این مانور «تقویت امنیت مرز بر اساس منافع مشترک دو کشور» بوده است. به ادعای ناظران، با وجود تلاش‌ها برای دستیابی به توافق صلح میان باکو و ایروان، این هدف همچنان دور از دسترس باقی‌مانده است. جمهوری آذربایجان که در جنگ‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۳ پیروزی قاطعی بر ارمنستان کسب کرد، عجله‌ای برای امضای توافق صلح ندارد. به ادعای امواج مدیا، آنچه از دیدگاه تهران نگران‌کننده‌تر است، اصرار باکو بر توسعه «دالان ننگزور» است؛ مسیر ترانزیتی که قرار است سرزمین اصلی جمهوری آذربایجان را از طریق مرز جنوبی ارمنستان به نخجوان و ترکیه متصل کند؛ موضوعی که در پیش‌نویس توافق صلح به آن اشاره نشده است.

در شرایط به‌سوی غرب

چرخش‌های عادی، انتظار می‌رفت ارمنستان مانند ایران از تمامیت ارضی خود دفاع کند، اما رویکرد کنونی این کشور پیچیده‌تر از آن است و ممکن است روابط ایران با تهران از تحت فشار قرار دهد. پس از شکست‌های نظامی در سال‌های اخیر، نیکول پاشینیان، نخست‌زیرارمنستان تلاش کرده از وابستگی سنتی به روسیه فاصله بگیرد و به‌سوی غرب متمایل شود؛ از جمله آشتی با ترکیه و تقویت روابط با اتحادیه اروپا و ایالات متحده را در دستور کار قرار داده است. اوج این چرخش، تصویب قانونی در پارلمان ارمنستان برای ادغام با اتحادیه اروپاست. این اقدامات با حمایت اتحادیه اروپا همراه است که منطقه قفقاز جنوبی را به‌عنوان عرصه‌ای برای کاهش نفوذ روسیه می‌بیند. در این میان، به ادعای ناظران، برداشت تهران از مواضع پاشینیان این است که او ضعیف و آماده امتیازدهی به ترکیه و آذربایجان است؛ از جمله درباره دالان ننگزور، حتی بدون توسل جمهوری آذربایجان به زور. پاشینیان پیش از آماجگی خود را برای فراهم کردن ارتباط زمینی میان آذربایجان و نخجوان اعلام کرده است. مسئله کلیدی این است که آیا این مسیر ترانزیتی تحت حاکمیت ارمنستان باقی خواهد ماند (همان‌طور که تهران و ایران خواهان آن‌اند) یا اینکه به یک دالان فراملی بدون حاکمیت ارمنستان تبدیل خواهد شد؛ طرحی که مورد نظر آنکارا و باکو است. اگر پاشینیان به‌گزینده دوم تن دهد، ایران ممکن است ناچار شود از وضع موجود ارضی، از جمله مرز خود با آذربایجان و برابر خواسته‌های ترکیه، آذربایجان و حتی خود ارمنستان دفاع کند. در عین حال، تهران نسبت به تمایل ارمنستان به همکاری با اتحادیه اروپا نگرانی چندانی ندارد؛ این هم با وجود روابط پرتنش ایران با بروکسل بر سر برنامه هسته‌ای، جنگ اوکراین و سایر مسائل؛ چرا که تهران نسبت به موفقیت واقعی ارمنستان در پیوستن به اتحادیه اروپا تردید دارد و معتقد است در نهایت، روابط رسمی دمشق با ایران را قطع ایروان بار دیگر روابط سنتی اش با تهران را در اولویت قرار دهد.

چشم‌انداز آینده

تحولات ژئوپولیتیکی در اوراسیا، به‌ویژه اگر جنگ اوکراین به نفع روسیه پایان یابد، می‌تواند دینامیک‌های منطقه‌ای در قفقاز جنوبی را دگرگون کند. در چنین سناریویی، مسکو احتمالاً تلاش خواهد کرد تا نفوذ تضعیف‌شده‌اش را در منطقه بازسازی کند؛ نفوذی که در نتیجه جنگ اوکراین به نفع ترکیه و جمهوری آذربایجان کاهش یافته است. روسیه ممکن است درصدد مهار نفوذ ترکیه برآید، به‌ویژه پس از آن‌که آنکارا موفق شد در رقابت منطقه‌ای با مسکو دست بالا را پیدا کند؛ قابلی که با سقوط متحد دیرینه روسیه در سوریه شدت گرفت. اسلام‌گرایان سنی مورد حمایت ترکیه در سامبر گذشته فشار اسد، رئیس‌جمهور سابق سوریه، را سرنگون کردند و روابط رسمی دمشق با ایران را قطع کردند؛ با وجود آن‌که تهران هم از حامیان اصلی اسد بود. در عین حال، سوریه سعی کرده کانال‌های ارتباطی خود با مسکو را حفظ کند.